

לא:

עין משפט
גר מצוה

המביא פרק רביעי ביצה

מסורת הש"ס

ב א מ"י פ"ב מלכות
י"ט הלכה י' ספג
לאון ע"ה טו"ע י"ח ס'
תקא פס"ג א:
בא ב ג מ"י ס' פ"ד
ה' א ספג ט'
טו"ע ס':
בב ד מ"י פ"ג מ"ג
י"ט הל' ט טו"ע
א"ח ס' ת"ק פס"ג ט'
בב ה מ"י פ"ד מ"ג
שבת הל' ב טו"ע
א"ח ס' שם פס"ג ז'
בד ו טו"ע א"ח ס'
ט"ו פס"ג י'
כה ז טו"ע ס' פס"ג ז'
[נס' ת"ק פס"ג ז']
כו ח טו"ע ס' ס'
ת"ק פס"ג ז':

רבינו חננאל

וסיפא קמי' אלא בקופין
מקפיקו. קשיא קרישא
אסיפא. והוצה שמואל
אין מקפיקין מן הקורות
ולא מן הקורה ששבתה
כיבשה. אבל מן הקורה
ששבתה מערב יו"ט
מקפיקו. וכשתן מקפיקין
אין מקפיקין לא בקרדום
ולא במגד ולא במגדו
אלא בקופין. תניא נמי
הביא אין מקפיקין ולא
הסוד של קורות ולא
מן הקורה ששבתה ביום
טוב לפי שאין הן
המוכן. ולא בקרדום.
והרי מילי נבכות שילו.
והוא תפטיה הורחב. אבל
בכורות שילו היוצא מן
אחריו. מותר. נמצא
זה הקידוש הוצה הרוב
אסור והוצה הוצה סותר.
ופשוטה היא. [מתני']
כ"ה שהוא מלא פירות
ונפתח טבל מקפיקו
הפחה. ר"מ אומר אף
הפחה בתחילה ונטול.
אקשינן לו. האמר אף
פוחת בתחילה ונטול.
והוא קא חת אהלא.
ומפיקין באוורא לדיבני.
פי' לבנים פדורים אחד
ע"ה חבירו ואינו בנין.
דאי אקשינן. והוא רב
נחמן הני ליבני דאיתיהו
מבנינא שרי לטלטלינהו
בשבתא הוהיל דחיתין
למינא עלייהו שריננהו
דאי אקשינן. ומפיקין
ר' ירמיה תנא ביום
[טוב] אסור ולא בשבת.
כלומר לא אסור רב
נחמן שריננהו אקשינן
אלא בשבת. ורי מאיר
לא שרי ואמר פוחת.
דריננהו אלא ביריט.
תניא נמי הכי ר"ם
אומר פוחת לתחילה ולא
ונטול ביריט. אמרו
אבל לא בשבת. אמר
שמואל חותמות שבקרקע
הביה. כגון [חורחם]
[הורח] וחביות טמנות
בקרקע וכיוצא בהן.
רבינו חתומין וצורין.
מחיר אתון הקשורים
שבתן החותמות שקורין
וחתומין. אבל לא מקפיקו
החותמות עצמן ולא
חורח. אחד שבת ואחד
יריט. [א] ויפטייה חותמות
שבקרקע בשבת מחיר
ו...

וה"ק כל הנגסין וכו' היא אמרין דצעי פוחתה היינו למשרי רחוק
אכל סמוך שרי בלא פוחתה ש"מ דר' יוסי תרמי אמר לקולה ומדדרי
יוסי שמע לרבי יהודה דצעי תרמי לחומרל דמדנקט דכדרי כל
הנגסין א"כ שמעי' לרבי יהודה דצעי ומאי אמרת האי כל דקאמר לטפוי
כל הקרפיות דצעיין שיש לכן פוחתה ר' יוסי תרמי לקולה אמר
א"כ הו"ל למינני אס. כך פירש רבינו שמעון מקולוי:
והאמרת ירשא אין שבקעין
ב"ב. קסדרן אין שבקעין
דטעמא דמתני' משום דאע"פ דהו
מוכס להסקה אין מקפיקין מעטס
מלאכה וטרמא יתירא והיינו זו ואין
לרין לומר זו דאפי' עומדים להסק
מערב יו"ט אסורין לא שכן קורה
ששכרה צו"ט עלמו והיינו הא
דמותני' והאמרת אין מקפיקין וכו'
קן פירש רש"י: **אבל** קרדום
קופין פדראי ניפא שרי האי ניפא
נמי שרי. ופירשו המוספות דאין אלו
נקיין נקדום היך הן געשין ולכן
יש לנו לנסור לנקע עינים רק ציד:
ונפתח נוצ' מקפיקו הפחה.
פרש"י נפתח ממלוי
וא"ת אמאי נטול ממקום הפחה הא
הוה מוקפה בין השמשות דאסור
לפחמו צו"ט מדרבנן ומגו דאתקלא
בין השמשות חתקלא לכולי יומא ופירש
בנוט' דכיון דאינו אסור (א) אלא
מדרבנן לפחות דמוקיס ליה נגמרא
בזריחא דלצני השמא דנפתח שרי
למיכל מייניהו דמקופה דרבנן לא
אמרין מגו דאתקלא לבין השמשות
וכי' וכהי אמר גבי טבל בשלתי
פרקין שהוא מוכן אלא שנת הוהיל
ואס עבר ותקני ממוקן דלא הוה
מוקפה אלא מדרבנן ולא אמר מגו
דאתקלא וכו' ולא נהירא דאמר
גבי שבת (דף מג.) גבי טבל לפני
האפרוחים מגו דאתקלא אע"ג דאין
שם מוקפה אלא מדרבנן וכן גבי
לגלג מוכני שיש עליה מעות' ואומר
אמרין מהשתא מן העולם כגון מעות
א"כ משה דלא אמרו אלא כשהמוקפה
היו מוסתקין מן העולם כגון מעות
ש"ע הכר שאף על פי שנטלם עדיין
הן בעולם אלא כגון מיד שתקני
הטבל מסתקין המוקפה מכל וכל וא"ת
הוא אמרין בחולין (דף יד.) וס' ו
השעות דכתיב אסור צלמיה ליומא
ונסבין סדריא למימר ר' יהודה היא
דמגו דאתקלא לבין השמשות שהיה
חיה אסורה ואע"ג דעכשו כשנשטה
נסתק המוקפה מן העולם ו"ל כיון
דבין השמשות היתה מוקפה ממשות

וסאמריס רישא אין מקפיקין כלל. וסברה דטעמא דמתני' לאו משום
מוקפה מנא דרישא אין מקפיקין עינים אלא משום מלאכה וטרמא
והכי קאמר אין מקפיקין עינים לא מן הקורות הנשכרים מערב יו"ט
ועומדין להסק ולא מן הקורה כו' זו ואין לרין לומר זו קמתי והיינו
דמותני' והאמרת ירשא אין מקפיקין
כלל והדר מני דבקופין שרי: **סבורי**
מחסרה כו'. וטעמא דרישא משום
מוקפה: **סוחר** של קורות. המושכרות
לארץ של בנין: ולא מן הקורה
ששכרה צו"ט. ואע"ג דהשתא
להסקה קיימא בין השמשות לאו להכי
קיימא: **טויה** נמי הכי. כשמואל
דטעמא דמתנימין משום מוקפה: לא
שנו אלא **בנקבות** שלו. בראש
שקולצין זו העץ להחבו דמי למלאכה
אומן: **אכל** נכדום שלו. בראש
הקלר שמקפיקין זו עינים מותר:
פשיטא אלא בקופין סגן. וקופין
כולה זכרות היא: ואיכא דמתני'
הוא דרב חיננא אסיפא דמתנימין
ובלתייה דהא דמתני' לה להא דרב
חיננא אסיפא היו עושין לקופין זכרות
וקבות כמו שפשו כל אומן שקורין
צידוא"ה: **פשיטא** ולא בקרדום סגן.
משום דכולו נקבות ומימלא שמעיין
דכי שרי קופין משום זכרות הוא
דשרייה: **מסו** דסימא ס"מ. דאסר
קרדום לחודיה דכוליה נקבות ואינו
עשוי לנקע אלא לכלי אומן אכל מי
שיש לו שני ראשין אחד זכרות קופין
ואחד נקבות קרדום אימא דמוכחא
מלתא דלנקע הוא וכי היכי דהאי
ניפא שרי האי ניפא נמי שרי קמ"ל:
מתני' ונפתח. מאליו: **נטול**
ממקום הפחה. ולא אמרי' מוקפיקין
מחמת אסור הן דאין יכול לפחמו
צו"ט ואסר דעמו מייניהו דכיון
דלא הוה פחיתמו אסורא דאורייתא
דמוקמינן לה בזריחא דלצני לאו
מוקפה ינינהו כדאמר גבי טבל בשלתי
פרקין (דף נד.) שהוא מוכן אלא שנת
שמש עבר ותקני ממוקן: **אף** **סוחס**
לכסתלה. כדפרש טעמא נגמרא:
גמ' בזריחא דליבני. סדור של
אזנים בלא טיט: **דאסור** **מבנינא**.
שנשמירנו לו לחצר שגמר בנינו: שרי
לעטוליננו. דמתנה לאו לבנין קיימי
אלא למוצא עלייהו ומורת כלי עליהן:
שריננהו. סדורן זו על זו גלי דעתיה
שמקלן לבנין ואסור לעטוליננהו ומתני'
נמי נסתר מדרבנן שהרי מטלטלין:
א"ר **ירא** צו"ט. המחיר כ"מ כיון
דמדרבנן הוא דאסור ומשום שמחת
יו"ט שרי שהרי משום זו אוכל נפש
אכל לא לשנת מותרו צלטולו כרב

נחמן: **חוסמוס**. פרמדורי"ש: **חוסמוס** **שקרקע**. כגון דלמות פחתי
צורות ומערה הסגורים נקשרי חבלים: **מחיר**. את הקשר דהא לאו
קשר של קיימא הוא שהרי להמיר ממיד הוא עשוי: **אכל** **לא** **מקפיקו**.
החבל לקסור עצומו וגדילתו: **ולא** **חוסר**. דהא סמירה היא ויש
סמירה בזנין של קרקע: **ושל** **כלים**. כגון מיכה הנעולה ע"י קשר חבל
מכיר ומפקיע וחורח דאין סמירה בכלים: **מיטיבי** **חוסמוס** **שקרקע**
כו' צו"ט **מחיר** ומפקיע וחוסר. אלמלא חותמות הקשורים אין
בהן משום סמירה מדאורייתא ובשנת חוסר הוא דאסור:
הוא

הגהות הב"ח
(א) בני אין מקפיקין עצים
לא מן הסוד של קורות:
(ב) יו"ט ד"ה ונפתח וכו'
שאינו אסור לפחות אלא
מדרבנן כדמוקי:
לעזר רש"י
צידוא"ה [במשא"ה].
כלי של גנוס שחורח.
משינו צדור. פרמדורי"ש.
[פרמדורי"ש]. סגרות.
מוסף רש"י
אבל בכורות שלו
מותר. הוהיל ואין לרין
מול לנקע זו ומחורח היא
מ"י נפתח. מאליו
אפילו ביריט עמנו. נטול
ממקום הפחה. ולא
ממקום משום מוקפה
מותר (רשב"א ורובין ד'...)
אף פוחת בתחילה.
דמוקי לה בזריחא דלצני.
דלא פחיתא אלא הוא
[אורייתא] מבנינא.
ששלים בניו ויפתח
ומתחלה לא קיימא לבנין
אלא לבכ עליהם ומורת
כלי עליהם. ורשב"א וכו'.
שריננהו. סדורן זו על
זו ודאי אקשינן לרין בנין
אחר. ופיקו. שבכילום
מותר ומפקיע וחוסר.
אלא לבכ עליהם ומורת
מבנינא אלא הוא מתקל
הוא ור' רובין ד'...
רבינו חננאל [המשך]
אבל לא מקפיקו ולא
חורח. ביום טוב מחיר
ומפקיע וחוסר. קמתי
מיהו חותמות שבקרקע
ביריט מחיר וחוסר.
קשיא לשמואל דאמר
חותמות שבקרקע מחיר
אבל לא מקפיקו ולא
חורח אחד שבת ואחד
יריט. ופיקו שמואל
הא ברייתא דקמי' ביום
טוב שבקרקע וחוסר לוי
מאיר היא. דאמר אף
פוחת לתחילה ונטול.
ומשור הפקעת חותמות
שבקרקע כמו פחית
הבית. כשם שמתיר
בבית כך מתיר חותמות
ההפקיעים ביריט. ואמר
דאמר כרבנא דאסרי
פחית הבית. ואמרין
ומי פליגי רבנן עליה. דר'
מאיר. בחותמות שבקרקע
[והמתיר מידים חביתים
לוי]. מאיר בחותמות
שבקרקע שבשבת מחיר
אבל לא מקפיקו
ולא חוסר. ביריט
מחיר וחוסר.

אין